

TIIVISTELMÄ

Suomenkielinen yhteenveto tutkimuspaperista

The Case for Health Communications Technology: Why Phone Calls Need a Neurodivergent-First Redesign

Miksi puhelut on suunniteltava uudelleen – neurokirjo edellä

Puhelu on ainoa merkittävä viestintäteknologia, jota ei ole koskaan uudistettu. Sähköposti sai ketjut ja ajastuksen, pikaviestit lukukuittaukset, videopuhelut tekstitykset. Äänipuhelu toimii yhä kuten vuonna 1876: se alkaa ilman sopimusta, kuluu ilman näkyvää aikaa ja päättyy vasta, kun jompikumpi kerää rohkeutensa lopettaa sen.

Kymmenille miljoonille ihmisille tämä ei ole pieni haitta vaan este. ADHD-oireiset menettävät puheluissa ajantajunsa ja alkavat vältellä niitä. Monet autismikirjon aikuiset pitävät puhelua epämieluisimpana viestintätapanaan, ja osa jättää käyttämättä palveluita, jotka vaativat soittamista. Pitkäaikaissairaille ja heitä tukeville läheisille puhelut merkitsevät raskasta koordinoititaakkaa, ja molemmat elävät jatkuvassa huolessa puhelusta, joka ei mene perille. Ilmiö ulottuu selvästi kliinisiä ryhmiä laajemmalle: brittiläisessä kyselyssä lähes joka neljäs 18–34-vuotias kertoi, ettei vastaa äänipuheluihin koskaan.

Tutkimuspaperi esittelee uuden teknologiakategorian: Health Communications Technology (HCT). Se muuttaa puhelun rakennetta (ajoitusta, ääniympäristöä, osapuolten suostumusta ja hätätilannekäyttäytymistä) sen sijaan että välittäisi terveystietoa, mikä on potilastietojärjestelmien, terveyssovellusten ja etävastaanottojen tehtävä. HCT rakentuu viidelle suunnitteluperiaatteelle: aika näkyväksi (Time Intelligence), käyttäjän hallitsema ääniympäristö (Sensory Modification), molempien osapuolten etukäteen sopima kesto ja tarkoitus (Consent Architecture), elintärkeiden puheluiden ehdoton läpipääsy (Emergency Priority) sekä monimutkaisuuden näyttäminen vain sitä haluaville (Progressive Disclosure).

Paperi esittelee tapaustutkimuksena toimivan toteutuksen (Yapper Phone -sovelluksen, Android-puhelinsovelluksen, joka on ladattavissa Google Playsta), toteaa suoraan, ettei kliinisiä kokeita ole vielä tehty, ja ehdottaa kuutta tutkimusta, joilla lähestymistavan toimivuus voidaan testata. Kaikki käyttäytymisdata pysyy käyttäjän omalla laitteella. Tutkimusohjelmaa hallinnoi suomalainen rekisteröity yhdistys, jolla ei ole omistajia ja jota ei voi myydä eikä muuttaa voittoa tavoittelevaksi yhtiöksi.

Ominaisuudet, jotka on suunniteltu heille, joille puhelut ovat vaikeimpia (näkyvät ajastimet, yhdessä sovitut kestot, varma hätäyhteys), osoittautuvat ominaisuuksiksi, joita lähes kaikki haluavat. Tämä on paperin keskeinen väite, ja se esitetään testattavana hypoteesina, ei valmiina totuutena. Tutkijat, kliinikot ja viranomaiset kutsutaan testaamaan sitä.

Koko tutkimuspaperi (englanniksi): <https://yapperphone.app/research> · DOI: 10.5281/zenodo.21978705

Julkaisija: Institute for The Study Of Humanity, Maximized Impact ry:n tutkimusohjelma (Y-tunnus 3564524-7), Helsinki

Kirjoittaja ja yhteydenotot: Janne Mikael Vakkilainen · janne@maximized-impact.org

Versio ja lisenssi: Versio 1.0 · elokuu 2026 · CC BY 4.0

Sidonnaisuudet: Kirjoittaja on Yapper Phone -sovelluksen kehittäjä ja keksijä, ja hänellä on itsellään ADHD ja tyypin 1 diabetes. Täydellinen sidonnaisuusilmoitus sisältyy tutkimuspaperiin.